

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСЛАНИЕ

Озгъан жылны эсеплери чыгъарылгъандыла, аллыбыздагъы кезиуге шарт борчла салыннгандыла

Тюнене КъМР-ни Башчысы Юрий Коков республиканы Парламентине Послание этгенди эмда Правительствону былтыр ишини эсеплерин чыгъаргъанды.

КъМР-ни Парламентини кезиуден алгъа жыйылуу Правительствону юйюнде бардырылгъанды. Анга РФ-ни Федерация Советинде республиканы келечилери, Къырал Думаны депутатлары, Къабарты-Малкъарны законла чыгъаруучу, толтуруучу, жер-жерли власть органларыны къуллукчулары, Конституциялы, Баш, Арбитраж судлени, федерал органланы КъМР-де бёлумлерини таматарлары, Жамауат эмда Контроль-эсеплеучу палаталаны, Айырыу комиссияны оюучулары, вузланы ректорлары, право низамны сакълаучула, жамауат, дин организацияланы, политика партияланы келечилери эм башхала къатышхандыла.

Юрий Коков Посланиясын былтыр КъМР-ни социаль-экономикасын айнытыуда жетишимле эм кемчилекле бла шагъырей этиуден башлагъанды. Ол келтирген шартлагъа кёре, республиканы кесинде чыгъарылган продуктну ёлчмеи 13 миллиард сомгъа кёбейгенди эмда 143 миллиардха жетгенди. Эм мюлкде 43,8 миллиард сом багъасы продукция чыгъарылгъанды, къурулушда тамамланган жумушланы багъасы 12,5 миллиард сомгъа жетгенди.

Битеулю инвестицияланы

ёлчмеи 36,3 миллиард сом тенгли болгъанды. «Былыр 34 улуу объектни хайырланьыргъа берирге къолдан келгенди, ол санда Зарагъиде ГЭС-ни, Нальчикде шёндоюгу излемлеге келишген Перина-тал араны, Огъары Жемта-лада школну эм башхаланы. Нальчикде Къабарты орамны жаяу барьыргъа эркин этилген кесеги тапландырылгъанды, Олимпиады чемпионланы аллеясы ачылгъанды», - дегенди

республиканы Башчысы.

Былыр 22 кёп къатлы юй битдирилгенди, аланы битеулю кенглиги 68,6 минг квадрат метрди. Энци иели мекямланы да санасакъ, 2016 жылда 412,4 минг квадрат метр жашау журт ишлетилгенди. Ахыр юч жылны ичинде уа жашау журт, энергетика, суу бла жалчытуу, транспорт сфералада 50-ден аслам проект тамамланганды.

Сёз бюджет политиканы

юсюнден да баргъанды. Республиканы оюучусу ол РФ-ни Президентини Посланиясына тийишлиликде къура-лгъанын чертгенди. Аслам эс халкъны социальный излемлерин, РФ-ни Президентини май указларын толтуруугъа, казна ахчаны аюлу къораты-угъа бурулгъанды.

Финансланы ышангъылы-лыкъларын жалчытуу жаны бла мадарланы хайырындан а бюджетге тюшген налогла-

ны кёбейтирге къолдан келгенди. Былыр а аны ёлчмеи 111,2 процентге тамамланганды. Ол а акция товарла-дан жьыргъа белгиленген план толтурулмагъанына да къарамай этилгенди. Юрий Александрович айлыккыны, социальный пособиаланы тёлеуде борчла болмагъан-ларын да ёхтемленип бил-диргенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Тюбешу

Юрий Коков парламентарийлеге тындыргъан ишлери ючюн ыспас этгенди

Тюнене КъМР-ни Правительствосуну юйюнде **Юрий Коков** Россей Федерацияны Федерал Жыйылыуунда Къабарты-Малкъардан келечиле бла тюбешгенди. Ушакъгъа **Арсен Каноков, Улбашланы Мухарбий, Ирина Марьяш, Анатолий Бифов, Геккиланы Заур** къатышхандыла.

Республиканы Башчысы парламентарийлеге толтуруучу власть органлагъа магъаналы регион жумушланы толтурургъа болушханлары, ол жаны бла тамамлагъан ишлери ючюн ыспас этгенди, ала, къайсы партиягъа киргенлерине да къарамай, мындан ары да Къабарты-Малкъарны сейирлерин къоруу-ларыкъларына ийнанганын билдиргенди. «Жыл къыйын боллугъун кесигиз да билесиз.

Бирге ишлеубюбюз бютюн тире эмда къый-матлы болур деп ышанама. Бизни барьыбызны да борчубуз бирди», - деп чертгенди Коков. Ол депутатлагъа хайыры артыкъда улуу бол-лукъ жумушланы белгилеселе иги боллугъун айтханды.

Ушакъны кезиунде туура этилген оюм-лагъа кёре, Юрий Коков парламентарийлеге баш регион проекте эмда программала бла байламлы материалланы берирге буюр-гъанды. Тюбешууге КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзиков** да къатышханды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правитель-ствосуну пресс-службасы.

Озгъан жылны эсеплери чыгарылгандыла, аллыбыздагы кезиуге шарт борчла салынгандыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

РФ-ни Финансла министрствосу республиканы жетишимлерине эс бурмай кыймаганды: Къабарты-Малкъар финанслага хайырлы башчылык этилген субъектлени 1-чи къауумуна кийрилгенди эмда сауыга 500 миллион сом бергенди. Республиканы дотациялыгы уа ахыр юч жылны ичинде 54,5 процентден 44,1 процентке дери тошоролгенди.

Юрий Коков былтыр Къабарты-Малкъарны жамауатына магъаналы жумушла болгъанларын да эсертгенди. Ол санда КъМР-ни Къыраллыгыны 95-жыллыгы белгиленгенди, РФ-ни Къырал Думасына депутатланы айырыла бузуксуз бардырылгандыла, 60 мингден асман адам «Елюмос полкга» къатышгандыла. «Битеу бу жумушла уа жамауатда бирлик, келешулюк болгъанларын шагъатлык этеделе», - деп чертгенди.

Республиканы Башчысы социальный, экономика, жамауат жашауу хар сферасында да тамамланган жумушланы эмда быйыл толтурурга керекли борчланы шарт белгилегенди. Ол аналкыга, сабийликке болушлукъга, демографияны игилендириуге, халкыны саулуугуна багытууга асман эс бурулганын чертгенди эмда сөзлерине шагъатха шартла да келтиргенди. Сөз ючюн, саулуук сакълауда толтурулган жумушланы хайырланган туугъан заманда ёлген сабийлени санын азайтырга, адамны орталык жашау ёмюрюн созарга онг болганды. Республиканы саулуук сакълау учреждениларында бийик технологиялы медицина болушлукъ этилип башлаганды.

Быйыл а Былымда, Нижний Курпда, Шардаковода фельдшер-акушер пунктла ишлетилдикле, Прохладныйни ара больницасында хирургия бёлум, Бахсанда нефрология ара ачылыккъдыла, психоневрология диспансерде жангыртуу ишле бардырыллыккъдыла.

Посланияда билим берюуде, халкыны социальный жумушларын толтурууда, культурада тамамланлыккъ жумушла да бардыла. Республиканы битеу школларында да окутууну бир сменнге бардырырга борч салынганды. Аны ючюн быйыл 10 минг жангы окуу жер къураллыккъды, ол санда элдеде 3 минги. Дагыда 1,5 жылдан 3 жылга дери сабийлени школга дери билим берген окуу жерле бла толусунлай жалчытырга мурат барды.

Культураны юсюнден айтханда уа, асман эс учреждениларыны ырысмы-техника базаларын игилендириуге бурулуккъду. Быйыл а республиканы тамамда бир ненча магъаналы байрам боллуккъду: Къабарты-Малкъар Россейге кеси ырызлыккъды бла къошулганы 460 жыл толады, закий Къулийланы Къайсынны бла политик Тимбора Мальбаховну 100-жыллыклары, Малкъар, Къабарты эм Орус къырал театрлары 80-жыллыклары белгиленидикле. «Битеу бу жумушла уа республиканы жамауатын бирикдирге, халкыны культура хазнасын сакълауга себеплик этерикдиле», - деп чертгенди ол.

Промышленный комплексни, АПК-ны, транспорт сфераны айнытуу, гитче эм орталык бизнесге себеплик этиу жаны бла мадарла да белгиленгенди.

Юрий Александрович Тырныаузда вольфрам-молибден жарашдыруу жангыртуу, «Этана» промышленный комплексни ишлетиуно юслеринден айтханды. Бу отрасльда жетишимлени белгилей, ол республиканы 9 предприятисында чыгарылган продукция къыралны импортуну алышындыруу программасына къошулганын, энтта 15 проект тиниле тургъанларын белгилегенди.

2017 жыл Россейде Экологияны жылыды. Аны ючюн шахарланы бла эллени тазалыкларына, табийгъат байлыкны сакълауга энчи эс бурурга керекди. Юрий Александрович Правительствога жылны биринчи жарымындан кеч къалай, регионда къалган-къулганын жарашдыруу жаны бла программаны хазырларга бюурганды.

Сөз илмуну айнытуу, промышленный комплексге бла эл мюлкге билимли кадрланы хазырлауу, къырал ырысхыга башчылыккъ этиуно, казна ахчаны аялуу къоратынуу, жер реформаны юслеринден да барганды. Юрий Александрович ветеранла ючюн къайгыруу хар бирибизни да баш борчбуз болганын да эсертгенди.

Жамауат къоркуусулуккъну жалчытуу юсюнден да айтылганды. Республиканы оючусу право низамны сакълауу органла толтурган мадарланы хайырланган аманыкъланы санын азайтырга, бандит къауумланы жокъ этерге, алагъа болушханланы жолларын кесерге къолдан келгени чертгенди. Бу жетишимлени РФ-ни Терроризмге кычау миллет комите-

тинде да белгилегенди.

Болсада шендуюно информация технологияла жайылган кезиуде Интернетте терроризмге бла экстремизмге къажуа ишни тирилтирге тийишлиди, деп чертгенди Юрий Коков. Ол тынчыккыны, мамырлыккыны бузарга къоршеген кочлени бузукчу ишлерин тохтатыр ючюн битеу жамауатын биригирге чакъырганды. «Бизни барыбызны да борчбуз бирди - Къабарты-Малкъарны инсанларын конституциялы эркинликлерин, къоркуусулукъларын, ырахатлы жашауларын жалчытыу», - дегенди.

Юрий Александрович келир жыл битеу къыралга да магъаналы болганын айтханды: РФ-ни Президенти айырылтылды. «Биз Ата журтубузну келир жашауу сайларыкъбыз. Аны ючюн а къол кетюрюуге бююн окууна хазырланып, аланы бийик даражада бардырырга борчбуз», - дегенди.

Докладны ахырында Юрий Коков халкъларыбызны иги төрелерине таянып, шендуюно онганы хайырланып, битеу салынган борчланы толтуралыкъбызга ышанганын чертгенди. «Ол алай боллугуна ишекликим жокуду», - дегенди.

КъМР-ни Парламентини спикери **Татьяна Егорова** да сөзюнден Посланияда белгиленген борчла толтурулуккъларын чертгенди. «Барыбыз да бирге болсак, аланы жашауда бардыраллыккъбыз», - дегенди ол.

Послание толусунлай газетни келир номеринде басмаланырыкъды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ОЮМЛА

Документге республикада хал тынзылы тинтилгенди, болгъан проблемаланы тамамлар жоллары ачыкълангандыла

КъМР-ни Башчысын Парламентге Посланиясына тынгылагандан сора РФ-ни Федерация Советинде республиканы келечиси, Парламентини спикери эмда фракцияланы таматарлары аны юсюнден кеслерини оюмларын билдиргенди.

Татьяна ЕГОРОВА
- КъМР-ни Парламентини спикери:

- КъМР-ни Башчысын Парламентинде борчла къалай толтурулганына багъа берилгенди, быйылга баш магъаналы жумушла белгиленгенди. Шарт буйрукъла да берилгенди. Ол а республиканы экономикасын, социальный сферасын битеу бёлумлеринде да тынгылы тинтиле бардырылганына шагъатлыккъ этеди. Посланияда белгиленген жумушла барысы да Къабарты-Малкъарны саулай айны-

тууга, битеу муниципал къуралыула да артыкъда магъаналыдыла.

Алай мен а анда адамны, аны ырахатлы жашауу жалчытууно, юйорлеге болушлуккъ бериуно юслеринден айтылганына бютюнда бек бюсюрегем. Юрий Коковну юйор бек эрттегили эм файдалы министрстводу дегени къалай тюзду.

Бююнлюкде къыралда проблемала асламында бирдиле, болсада республиканы кесини энчиликлери бардыла. Юрий Александрович жетишимле бла бирге аланы да санаганды. Республиканы социальный сферасын бла экономикасын айнытуу жаны бла властын битеу бёлумлерине да шарт буйрукъла бергенди эмда хар къулуккъу да анга ышанылган жумушну толтурурга жууаплы болганын чертгенди. Жууккъ кюнде уа Парламент Посланияда белгиленген ишлени толтуруу планын жарашдырып башларыкъды.

УЛ'АШЛАНЫ Мухарбий
- РФ-ни Федерация Советини келечиси.

- Юрий Коков Посланияда властын институтларын, халкыны асламын жарсытхан проблемаланы кетюргенди. Документ социальный магъаналы болганын чертирге сюеме. Саулуук сакълауга, билим берюуге, кыйын жашау болумга тыошгенлеге болушлуккъ этиуге энчи эс бурулганды.

Дагыда регионну бюджетин къурауно, аны къоранчларыны бла файдаларын юслеринден да барганды сөз. Къырал борчну кетюруно мадарларын излерге кереклиси айтылганды. Бу проблема къуру Къабарты-Малкъарда угъай, къыралны битеу

субъектеринде да барды. Федерал ара андан къулуу мадарларын этеди.

Быйыл а РФ-ни субъектеринде къырал борчларын кетюргенде къошакъ халда 100 миллиард сом бёлюнюрюн жалчытханбыз. Бу аха багъалы коммерциялы кредитлени учуз бюджет кредитле бла алышууга къораттыллыккъды. Аны ёлчмени уа жалаанда 0,1 процентди.

Михаил АФАШАГОВ

- «Единая Россия» партияны фракциясыны башчысы: - Къабарты-Малкъарны оючусу КъМР-ге, битеу къыралга да кыйын болумда ишлерге тыошенине эс бурганды. Болсада республиканы социальный-экономика жаны бла борчла-

ны толтурурга къолдан келгенди. Тамамланган ишле уа аз туюлдуле, докладда белгилей этилген шартла да анга шагъатлыккъ этеделе. Биринчиден, бюджетни къоранчлары бла файдалары тенг бола келедиле, ёсюле да жалчытылынгандыла.

РФ-ни Президенти Федерал Жыйылууга Посланиясында салгъан борчланы тамамлауу жоллары да белгиленгенди. Бек алгъа уа регионланы ышанганы айныуларын жалчытырга, экономикага жангы мадарланы сингдирге тийишли болганы айтылганды. Инвестицияланы кебейтирге, жангы проектлени жарашдырырга, гитче эм орталык бизнесге болушуга кереклиси чертилгенди. Бу жумушла уа халкыны къолайлыгын жалчытырыкъдыла.

Юрий Александрович «Единая Россия» партияны проектлерини юслеринден да айтханды. Ала уа шахарлада болумну тапандырыуга, муниципал теартланы айнытууга, культура юйлени жангытууга бурулдула. Ол муниципал къуралыуны администрацияларына

аланы толтурурга, ахчаны бузуксуз, аялуу эм файдалы къоратырга бюурганды.

Борис ПАШОВ
- КъМР-ни фракциясыны башчысы:

- Посланияда республика кесини онгларын токуу коч бла хайырланырга кереклиси эс бурулганды. Мен акъыл этгенден, Посланияда баш магъаналы сөз, ол кеси да бир ненча кере къайтарылып айтылганды - ол качеству. Республиканы оючусу чиновниклени ишлери, халкыны жумушларын толтуруу, башха ишле да качеству болуруга кереклиси айтханды.

Ахыры 3-чо бетдеди.

Документге республикада хал тынзылы тинтилгенди, болган проблемаланы тамамлар жоллары ачыклангандыла

Ахыры.

Аллы 2-чи бетдеди.

ЖКХ-ны, саулук сакълауу, билим бериуу юслеринден да шартла бардыла. Адамла бу сфералада иги жанына турленулену сакълайдыла

Республиканы жамауатын жарысхан энтта бир зат барды - жер халла. Посланияда ала-ны инвентаризациясын бардырырга кереклиси айтылганды, ол тюздо. Алай бла республиканы ырыскысыны юсюнден шарт тарихке кыра-лыгырга тийишлиди. «Ленинцы» колхозну файдальыгы арга шагъатлык этеди.

Светлана АЗИКОВА

- «Справедливая Россия» партияны фракциясыны башчысы:

- Послание мени келюме жетгенди. Биринчиден, къатылыгы, алай аны бла бирге уа анда шарт борчла салынганлары, буйрукъла берилгенлери бла. Социальный сферага, саулук сакълауа, билим бериуе, медицинада аналыкыны эм сабийликни вопро-

сларына, демографияга энчи эс бурулганды. Тууганлай ёлген сабийлини санын азайтырга къолдан келгени эмда бир ана да ёлмегени къуандырганды.

Билим бериуно юсюнден айтханда уа, 2020 жылга дери федерал программада белгиленген жумушла толтурулурга кереклиси айтылганды. Ол санда битеу сабийле да бир сменнге окъурча этиликди. Аны ючюн а 10 минг жангы окъу жер къураллыкды, ол санда элдеде да.

Документни хар бёлюмнде да республиканы инсанларыны, хар ююрюно да къолайлыктын игилендируу, халкъыбызны ырахатлы жашауун, конституциялы эркинликлерин жалътыуу юслеринден айтылганды.

Валерий ГРИНЕВИЧ
- ЛДПР-ни фракциясыны башчысы:

- Кырулушу юсюнден айта, Юрий Александрович учуз жашау журтта ишлетирге кереклисин белгилегенди, ол санда ипотеканы болушлугу бла да. Быйыл а республикада оюлурга къоркъууу юйледен 1300 адамны кечюрюрге керекди. Бу жумушланы толтуруу жангы мадарларын излерге тийишлиди. Республиканы Парламенти бу жаны бла ишлеп башла-

анды. Озган пленар жыйылыуда депутатла РФ-ни Правительствосуну председатели Дмитрий Медведевге ЖКХ-да реформаланы фондуну болжалын созууу юсюнден тилекни къабыл кёргенди.

Посланияда энтта бир магъаналы вопрос кётюрюлгенди - жашау журткоммунал миолде, энергоресурсла ючюн борчланы кетируу. Ол толтурула, республиканы инвестиция онгларын игилендирирге къолдан келликди.

Сафарби ШХАГАПСОЕВ
- «Зеленые» партияны фракциясыны башчысы:

- 2017 жыл Россейде Экологияны жылыды. Былтырны Посланиясы бла тенгледиргенде, быйыл республиканы оючусу бу вопрослага энчи эс бурганды: шахарлада арбазланы тапландырудан башлап жерни ин-

Юрий Кокос табиьгъат байлыкъланы аяулу хайырлануу, энчи сакъланган жерлени тинтиуно, республикада жаньюарланы сакълауу проблемаларыны юслеринден сагъынганды. Битеу бу жумушла республиканы табиьгъатыны айбатлыгын сакъларга себеплик этерикди. Власть органла аны жууалпы толтурурла деп ышанама.

Юрий Кокос табиьгъат байлыкъланы аяулу хайырлануу, энчи сакъланган жерлени тинтиуно, республикада жаньюарланы сакълауу проблемаларыны юслеринден сагъынганды. Битеу бу жумушла республиканы табиьгъатыны айбатлыгын сакъларга себеплик этерикди. Власть органла аны жууалпы толтурурла деп ышанама.

Абдуллахланы Фатима хазырлаганды.

Шимал Кавказ күн сайын

Паркланы айбатландырууга - 12 миллион сомдан аслам

Дагыстан Республика быйыл адамла ишден бош заманларында солугъан жерлени тапландырууга федерал бюджетден 12 миллион 268 минг 885 сом аллыкды. Аны юсюнден РФ-ни Министрлерини кабинетини сайтында жазылыпды. Анда айтылганча, Федерацияны 72 субъектини араларында 500 миллион сом субсидияла халда юлешингенди. Ол ахча халкыны саны 250 мингге жетген шахарлага паркларын тап халга келтирер ючюн бериледи.

Энчи сакъланыуу излеген мекамла

Къарачай-Черкесни ара шахарыны тарых кесеги маданият хазнаны тизмесине къошулурга керекди. Черкескеде энчи сакъланыуу излеген мекамлага Красноармейская бла Первомайская орманла орналган къырал филармония, сурат галерея, республикалы архив бла краеведение музей саналырга керекдиле деп, Битеуроссей халкъ фронтну регион бёлюмо кесини жыйылуунда алай оюу этгенди эмда аны юсюнден республиканы правительствосуна сурам жибергенди, деп билдиргенди REGNUM информация агентство.

Эски юйледен кечерге унамайдыла

Дагыстанны Дербент шахарында эски, оюла турган Дюйледе жашаган 200-ге жууук адам аладан кечерге унамай тохтагандыла. Республиканы башчысыны эмда Кырулуш министрствону келечилери бла тубешиде ала шахарны ортасындан аны къыйрына кёчмезликлерин, прокуратурага, сюдге да тарыгырыкъларын къаты айтхандыла, деп билдиреди «Кавказский узел».

Жашырын аракы

Геленджик курорт шахарда кеф этдириучю ичгилени жашырын чыгарып турган цех жабылганды, деп билдиргенди РФ-ни МВД-сыны Краснодар крайда Баш управлениясыны пресс-службасындан Interfax агентствого.

Энчи иели юйледен биринде полициячыла 200-литрлик пластик чыккырладан 20-сында аракы-спирт къатыш ичи, 100-ден артык пластик канистрде уа этил спирт тапхандыла. Битеу да 5 минг тоннадан артык алкоголь сыйырылганды.

Энди жалаанда бир смен бла

Ингушетияда энди юч смен бла окъутурук школ жокъду. 2009 жылда республиканы 96 школунда

экинчи эмда ючюнчю сменле бла окъутхан эселе, бю-пюнкюде орта билим берген 37 юй ишленгенени эмда жангыртылганыны хайырындан ол проблема кетерилгенди, деп билдиргенди республиканы башчысы Юнусбек Евкуров.

Сууну тазалау

Махачкъалада сууну гипохлорирование амал бла тазалап башлагандыла. Ол а къюлю туз къошулуп алай жарашдырылады. «Махачкалаводоканал» ОАО-ну директору Тимур Магомедов айтханга кёре, бусагъатда Дагыстанны ара шахарында жангы технология синдирилге турады. «Ол амалны европалы шахарлада эрттеден хайырландыла, ол сууну хатасыз этеди, махачкъалачылары кыйын аурууладан сакъларыкды», - дегенди ол.

Ауазларын ушатып, алдарга кюрешгендиле

Чечен Республиканы башчысы Рамзан Кадыров Интернетде билдиргенча, ауазларын аныкъына ушатып, улутха алыу бла кюрешген экеулен тутулганды. Ол амалныкъчылык Сургутдагы предприниматель Зубойр Зайнодиев полицияга тарыкъландан сора ачыкъланганды.

- Ким эсе да, манга телефон бла Чеченни башчысыны атындан селешип, машинангы, ахчангы да Ахмад-Хаджи Кадыров аты регион жамауат фонд ётдюрюрюю излегенди, деп билдиргенди ол. Хыйлачыла Гудермес райондан болгандыла. Аланы Юзюйге келтиргендеринде: «Биз бош безиреген эте эдик», - дегге кюрешгендиле.

Такси да хакъсызды

Владикавказда жангы гемодиализ ара ачылганды. Энди келпени ёлюмден сакъланган амалны хайырларнырга тынчыракъ болганды. Анда шёндюгю заманга келишкен немисли оборудование салынганды. Саусузлага таплыкыга дагыда бир мадар - ары такси бла хакъсыз келирге онг барды. Анга къоранчланы страховая компания кеси боюнуна алады.

Италиячыла ахчаларын къошарга таукелдиле

Италияны ЮФО-да бла СКФО-да баш консулу Пьерпаоло Лодиджани Железнодорожск шахарны башчысы Евгений Моисеев бла бирге инвестицияла салырга боллукъ жерлеге къараганды. Ол италиячыла саулуккю кючлендириучю туризмини айнытыуга къошулурга сыйгенлерин билдиргенди. Тыш къыраллыла "Купеческий ряд" деген проектге артыкда уллу эс бургандыла. Анга кёре курорт паркны къатында сатыу-алыу жерле къуарык булгиленеди.

Басмага **ТЕКУЛАНЫ Хауа** хазырлаганды.

Улоу

Чегемде жангы автоцистерна жарашдыргандыла

Чегемде «ТРОТТЕР» заводда газны ташыучю автоцистернаны жангы турлюсюн чыгарып башлагандыла, деп билдиреди РФ-ни машиналаны ишлеучюлерини регион бёлюмюнден.

Бу автоцистерна ГазонNEXT машинаны юсюне орналады. Анда насос агрегат, эсеплеучю устройство эм башха кереклери барды. Насосну машинаны мотору ишлетгени себеплени аны тышындан ток бла жалчытырга кереклиси жокъду. Цистернага саулайда 6 кубометр кёк отлукъ сыйынады.

Машина РФ-де белгиленген эмда битеу халкъла аралы излемлеге толу келишеди. Аны къоркъуусузлугу да бийик стандартлага кёре жалчытылынады.

«ТРОТТЕР», ГазонNEXT-ча, гитче транспорт средстволаны хайырланып тебирегени бла газны турлю-турлю ёлчемледе ташырга сыйгенлени сурамларын толуракъ жалчытады. Ол эмда «Камаз» бла «ИСУЗ» машиналаны мурдорунда къуралган автоцистернала аны рынокда жерин андан ары кючлендиреди.

Бизни корр.

Фахмулу поэт, драматург, халкъланы жууукълашдырған,

Рафис Курбановха - 60 жыл

Бүгюн жазуу ише берилгенлени араларында сөзюне кертичи болганны тапхан бек кыйынды. Рафис Курбанов хапар аз айтхан, иш көп этгенледенди. Аны бла мени Татарстанны айтхылык назмучусу, Россейни Къырал саугасыны лауреаты Ренат Харис танышдырады.

Урушну заманында акылман Къайсын, Орёл тийресинде ауур жаралы болуп, жыл узуну Чувашияны ара шахары Чебоксарыде госпитальгъа

умутлу болганын билдиреди.

Эки-юч айдан а малкъар-татар тилде ол жыйымдыкъ басмаланады. Артда биз Рафис бла Махачкъалада, Нальчикде, Тюркде, Къазанда да терк-терк тюбеше турабыз. Ол бери Отарланы Керимни 100-жыллыгына, Алим Кешковну, Зумакулланы Танзиляны, Зубер Тхагазитовну байрам ингирлерине келе-келе турганды. Бурунгу жыл а «Ёмюрлюк тау элинде» деген китабы (къарачай-малкъар

ата журтуну табиыгъатына, айтхылык адамларына, ана тилине, эллерине, шахарларына, ёз миллетини кыйын, сур къадарына аталгандыла.

Ол къырк китап басмалаганды. Аладан отуздан асламысы сабийлеге жораланган жыйымдыкъладыла. Бир къауумуну атларын баямларгъа сюеме: «Боран къайда жукълайды?», «Тейри къылычда къонакъда», «Кирпи нёгер излейди», «Къоркъуун жонгген къоян», «Алмалы

Татарстанны биринчи президенти Минтимер Шаймиев бла.

Уллу-гитче да аны чексиз сюедиле

Солдан оннга (тёртюнчю) Татарстанны президенти Рустам Минниханов, Рафис Курбанов, Ренат Харис.

тшоеди. Анда ол къазауатха жораланган көп аламан чыгъармасын жазганды. Бу республиканы халкъ назмучусу Валерий Тургай ол госпитальны къабыргъасына тагъаргъа закий таулу назмучу мында болганын баямлагъан мермер къанга хазырлайды. Аны бла байламлы Болатланы Юруслан бла бирге ары барабыз.

Бу иште ахча бла болушхан Биринчи Чегемде Къайсынны музейни таматасы Къулийланы Аубекирни къызы Фатима болганын да эсгерле кетерге жарамаз. Ол улуу иш бла байламлы Къазандан Татарстанны Жазуучуларыны союзуну таматасы Рафис Курбанов бла Ренат Харис келедиле. Ала анда жүрек сөзлерин айтадыла, бу ишни кыйыматлыгынын чертедиле. Ызы бла акиси да терк окъуна Ата журтларына къайтадыла.

Артдаракъда уа бизге Къазанда болмагъанча жарыкъ тюбейдиле. Ма алай бла башланады жууукълуқ арада. Бир ауукъ замандан а Рафис Курбанов телефон бла сөлешип, татар тилде мени чыгъармаларымы энчи китап этер

назмучуланы жыйымдыгы) кюн жарыгын кереди. Ол жыл окъуна аны Нальчикдеги презентациясына Рафис кеси да келеди.

Былтыр апрель айда Татарстанда Габдулла Тукайны 130-жыллыгына жораланган аламан байрам кюнле ётедиле. Ол уахтыда Къурбан улу Къулийланы Къайсынны «Мёнгелек тау» («Минги тау») китабын татар тилде басмалайды. Жазуучулары орналган къалада ол китапны презентациясы да аламан тап кыралады. Татарлы поэт аны Къайсын акылманны 100-жыллыгына жоралаганды. Къулийланы тукум таматасы Малик, бек сау болсун, Рафис таулу закийни китабын татар тилде чыгъарганын биллип, Курбан улуу иш тындырганы бла байламлы анга саугъагъа акъ жамычы бла чыра берк жибереди.

Ол бююнлюкде Татарстанны бек улуу, бек айтхылык назмучуларынды бириди. Сабийле ёз тиллерин сюерча, багъаларча, жанлары киби кёрюрна аламан назмула жазады, журналла чыгъарады, оюнла, тилбургучла кыраиды. Аны чыгъармалары

эрттен», «Чабакъчыкъла бутлада», «Къайры кетеди кече?», «Бёрю бла эчки», «Мени туугъан кюнюмде» эм башхала. Аны чыгъармалары тюрлю-тюрлю гинжи театрлада салынгандыла.

Рафис Курбанов Татарстанны санатыны сыйлы къуллукъчусуду, «Илхам» китап басманы таматасыды, «Кучтэнэч» сабий китап басманы башчысыды. Ол жазуу ишин школда окъугъан жылларында башлаганды. «Эрттенликни сакълай» деген биринчи назму 1971 жылда «Жаш Ленинчи» газетде басмаланганды. Ызы бла жазгъан затлары тюрлю-тюрлю газет, журнал бетледе чыгып башлайдыла.

Ол школдан сора Къазан университетни журналистика бёлюмюне киреди. Аны чыгъармачылык иши көп боюлуду. Ол бююнлюкде айтхылык назмучу, драматург, жамауат къуллукъчуду. Бир бёлек жыл Татарстан Республиканы Жазуучуларыны Союзуна башчылык этип да турганды.

Аны чыгъармалары орус, малкъар, къабарты, тюрк, азербайджан, чуваш, къазах, къумукъ, ногъай эм башка

тилге кёчюрюлгендиле. Ол болмагъанча бек улуу иш тындырады. Тюрлю-тюрлю халкъланы бирикдириуге себеплик этеди. Артыгъыракъда тюрк тили миллетлени келечилерини чыгъармаларын ёз тилге кёчюреди.

Ол къазахлы Нурлан Оразалини бла Галима Жайлыбайны, малкъарлы назмучула Къулийланы Къайсынны,

аламан шатык тили, айхай да, къызчыкъланы, жашчыкъланы гитче окъуучуланы бек къууандырадыла. Бу китапны этеди. Артыгъыракъдан сора, сөзсюз, Рафис Курбанов татар сабий адабиятны классиклерини тизмесинде энчи, ёз жеринде орналганы хар кимге да баямды, хакъды.

Биз бююн Татарстанны бла Къабарты-Малкъарны

Солдан оннга: Рафис Курбанов, Магомед Ахмедов, Беппайланы Муталип, Хисматулла Юлдашев.

Отарланы Керимни, Зумакулланы Танзиляны, мени, Додуланы Аскерни, аварлы назмучула Расул Гамзатовну бла Магомед Ахмедовну, белгили оруслу поэт Корней Чуковскийни назмуларын татар тилде сөлешдиргенди.

Болмагъанча бек сюедиле татарлы сабийле «Рафис Курбанны назмулары» деген китапны. Анда хар чыгъарманы ёз жүрүшю, ёз солууу, жаш-къушла тынч окъурча

араларын жууукъдан-жууукъ этерге улуу кыйын салгъан айтхылык назмучуну – Рафис Курбановну – 60-жыллыгы бла алгышлайбыз. Мындан арысында да чыгъармачылык иште улуу жетишимлеге жетеригин сыйгенибизни билдиребиз!

БЕППАЙЛАНЫ Муталип, Къабарты-Малкъарны Жазуучуларыны союзуну правленини председатели.

аланы культураларын байкъландыргъан асыл инсан

Тюзлюкге къуллукъ эте

Бюгон биз окъуучубузну айтхылыкъ поэт, драматург, Татарстан Республикасы искусстволарыны сыйлы къуллукъчу Рафис Курбанов бла жууугуракъ шагърей этерге сюебиз. Ол жазгъан китаплары ючюн кѣп къырал саугъалагъа тийишли болгъанды. Аны чыгъармалары окъуу дерсликлеге, методика пособиалагъа, устазлагъа бла юйретиучюлеге, сабий чыгъармачылыкны учрежденияларына деп хазырланган издациялагъа къошулгъандыла.

Кесини назмуларында фохмулу поэт ёмюрлюк ышанлагъа таяна, бюгонню кюнубюзню жашау-турушун ачыкълайды. Аны тизгинлери, окъуучуну бурунню ёмюрлеге элтип, ата-бабаларыбызны от жазгаларында жылтыадыла. Аны бла бирге уа бюгонню жамаатны къарысузлугу назмучуну жарсытханы ачыкъ эсленеди.

Ол ёз миллетин, къадар чач-тукъ эте, тюрлю-тюрлю къыралагъа атханын, татар элле топ болгъанларын, улуу шахарлада жашаганла ана тиллерин билмегенлерине аслам чыгъармасын атагъанды. Сюймеклики темасы кыйсы поэтке да эм жууукъладан бириди. Юйрегинде ол сезим жашамагъан не хазна жазуучу болалсын. Рафисни юйрегинде уа бу сезим тау шорхача бюркулдейди. Андан туугъан лирика жигити уа ачыкъ юйректе, таза ниетли, туугъан топурагын, Ата журтун жаныча кѣрген инсанды.

Чингиз Айтматовха атагъан назмусунда ол деменгиле жазуучуну юйрек жарсыуун, ана топурагын тартынуун да болмагъанча уста суратлайды. Россейни, Къыргызны, Татарны араларында жанына тынчылык, хошлукъ табалмай айланганын да туура этеди.

Республиканы бек улуу назмучуларындан бири Дердемендге жораланганында да ол фохмулу инсанни кыйын жашау жолун, къадарын кѣргюзтеди. Байлыкны, ырыскыны бла чыгъармачылык ишни, усталыкны араларында гурушхалыкъ болумланы ачыкълайды. Тамата къалам къарындашы кыйгъан ызы Курбан улу бек багъалайды, андан ары тийишлисича жетимли бардырады. Бир сѣз бла айтханда, назмучуну чыгъармачылык жоруклары жарыкълыкъгъа, сюймекликге, кертичиликке къуллукъ этуноу бийик юлгосююле.

Газетибизде Рафис Курбановну бир къауум назмусун басмалайбыз. Аланы малкъар тилге КЪМР-ни Жазуучуларыны союзуну правленини таматасы, поэт Беппайланы Муталип кѣчюргенди.

Сибгъат Хаким орамында

Къазан сууну онг жанында, Сибгъат Хаким орамында, Жаш жѣгеле биз орната – Орам да горюлдей мында.

Хар жазуучу – иш кѣллюрек: Къалам трийюл къолда – кюрек. Бу орамын ариуларгъа, Жашиллендирирге керек.

- Жѣге терек, кѣлдинг кыйдан? - Бери жетдик – Европадан, Солдат Сибгъат ызы къалгъан, Узакъ немис аулакъландан.

Немис жерин фашистледен Азат этген, эркин этген, Кыйгъан жѣге турукъланы Сибгъат Хаким бек кѣп кѣрген.

Билмей жѣге ёз къадарын, Келир къышны кyar боранын, Жашил эте, жашландыра Сибгъат Хаким бу орамын.

Сибгъат Хаким орам керил: Мында немис жѣгелери – Хауа тазалыгын бере, Бола къазан ёпкелери.

Сибгъат – солдат ол урушдан Ёпкелери ауруп кыйтхан, Ёле-къала да жашагъан, Немислиле бек чамланган...

Болмай тенгши аманлагъа, Биз кечирдик алманлагъа: Шайыр орам бизни немис Юлкелери бла багъа.

Ауул

Мен ауулгъа хазырма

кыйтыргъа, Жай чагъыугъа – арыды жолум! Эрттедеча къонакъ болуп угъай, Мында хазыр мени ёз журтум.

Хар зат эски-бюско аууллада, Хар ким ауур сагъышха къалып.

Чапмай бала-чакъа орамлада, Кѣп элде мектеп да жабылып.

Жарыкъ хапарлаша къабакъ къатда, Бири олтурмай къоншуладан. Аллынча учарча тулпар атда, Къалмай сабий да бусагъатда.

Ол не, сюрюу чыкъмай эрттен чакъда,

Улакъ-къозу да жокъ арбазда. Тауукъла да бала чыгъармайын, Инкубаторлукъ къазауатда.

Адамладан кѣбюсю трийюл таныш, Тышындан келгенле хар юйде. Кѣз-къаш бермей этдир бизни сагъыш: Дагъы кѣп кетерик тийреде.

Бир къууанчым: ауул арасында Элли жаны – мѣжгит къаласында... Жума сайын мола азан айта, Адамлыкъгъа юлгю эл аллында.

Мен ауулгъа бюгон ёч кыйтыргъа. Ол багъалы манга, бек жууукъ. Элде туугъан боллукъду айтыргъа: «Кенгде да андады бар зауукъ!»

Къарайма сюйдюмлю

къырларыма

Кѣзкѣрмезден кѣзкѣрмезге кѣчген – Къарайма сюйдюмлю кырларыма. Кесим да кѣк-жер аулакъда ёсген, Къууанама мында тургъаныма.

Хар къырны да бар ёз ариулугу, Ёз жырычысы – кюсел тургъан жырыны.

Тауну, аламатды таулугу, Айырмасын Къудай менден къырны.

Татар

Нек бу къадар себилиуден, Сен тараласа татар? Бармы экен сау Россейде – Татарсыз кѣпкъат фатар?

Ол Шош долай жагъасындан, Балтикагъа дери жерле: Ала толун татар атдан, Хар бирде бизни элле.

Хар кыйда татар макъамы Хар кыйда татар мудахлыкъ. Кыйтайда барсам орамны – Татар эте къонакъбайлыкъ.

Э, Россейми? Россейде хар Орусха эслеп къара! Хар биринден чартлап чыгъар, Мени кѣргенлей, татар!

Орус элле жашатыргъа, Кѣче кѣп-кѣп тургъан татар! Кюсей кесин унутургъа, Ёз эллерин жойгъан татар.

Башкъорт тенгеме

Бизни отубуз, От жагъабыз да бир... Назар Наджми

Ортакъ жырларыбыз, макъамларыбыз, Бирлик къучакъ кѣрген тѣр жерибиз, Бир да ана тилде сѣлешебиз: Бичакъ бла къынала бирлигибиз.

Жер жюзюнде бизча жууукъ бек аз, Жокъ талаулукъ къымгъан малыбыз. Табын кѣрсек, тил шауданыбыз баз – Тилибизлей татлы балыбыз.

Биз бир бирге алай байланганыбыз: Эки баудан эшме аркъаныбыз. Ол аркъанны сыртбызгъа алып, Бир арбаны тенгши тартханыбыз.

Къаршыладан къаршылыракъ бола, Бош туралмай, ишге батханла. Биз бир от да жагъып жылынганбыз: Биз от жууукъла, жан жууукъла!

Мен – досум дедим, сен – жууукъ десенг. Жууугуракъ сиз досдан да! Кюнюм-чууакъ, журтум да сау-эсен, Жанда башкъорт досум болгъанда!

Башкъорт досум, бирди от жагъабыз! Къарасынла жаула зарланып... Бир ананы эгиз улларыбыз: Жашлыкъдача, бирге кюрлашып!

Чингиз Айтматовха

Татар кызы тапхан аны, Бизни Къазан тийре кызы. Кыйсы халкъдан кыны: Татармы ол, не къыргызмы?

Бар жазуу – башха тилде, Жазды орус тилинде ол. Къыргызны сюелти ол тѣрде, Жарый орус элинде ол.

Жазды къыргыз жазулары: Къыргыз кызын, къыргыз къартын – Бар аламгъа баям этди, Ёлуп баргъан къыргыз атын!

Ким деп айтхын анга сора?... Ёзу болду къыргыз жыры. Ёмюрлюкге андан къарай, Бабасындан жетген сыры!

Тюрлендими къадар жолда? Бабасын киндик кыны Тамгъан жерде жаза къолу – Ажал тѣжеп, тапды аны...

Дердеменд

Бюгон ишде – къабыргъада – Жарыкъ Дердеменд суратда. Манга неллей иш этерге Юйретирик – тюз мурадта.

Асыл шайыр жашауунда – Аныча тап, ариу жазалмам... Дерс поэтден альуумда, Мен башхадан артха къалмам.

Закий жаза назмуларын. Хар сѣзюню эбин билип, Урал-тауун оюп ташын, Алтын эте ол, эритип.

Алтын элеген... Э шайыр, Кыйматлыса сен алтындан! Дерсин хар бай андан алып. Къарап къалмай ол ызындан!

Алтыны таланган, битген... Ол ачылыкъда, факъыралыкъда Жер жюзюн кесича кѣрген... Къабыры аны къалады кыйда?

Мен Дердемендден бир орук, Дерс алыргъа тебиресем: Маллары жокъ, обасы жокъ, Назмулада уа ол – сау-эсен!..

Тартар

Тартар тилинден табар

Мекаль

Туугъан жер, жашил кырларынг, Сууларынг мени тарта. «Къайт, сени мындады жырынг», -

Деп къычыр къырда тартар. Къырлада тартар къычыра:

Къычыруучу – аны жыры. Жырчысын тап жашатдыра, Тартарын ийген кыры!..

Бу: «Тартар тилинден табар», - Деп тап сѣз айтхан татар. Кюнюм бирде мутхуз ата, Мен санга ушай тартар.

Келеди къыргъа чыгъарынг, Жырын кюсей тартарны. Туугъан жер, мен – бир тартарынг. Мен – тартары татарны

Туугъан тил

«Туугъан тили» бар татарны – Ёлмез жыры Тукайны. Халъжыра жюрек ийманы, Халкълыгы, миллет жаны.

«Туугъан тили» – ёню, татарны, Эски болмазы жырыны. Ол жыр бла ёнчелей мен Хар ышанын адамны.

Талла жияй

Жияй талла, талла жияй, Кѣз жаш тама талладан. «Энди уа бармы кыйгъыла?» - Деп сурай мен аладан

Талла жууап бермедиле, Сытыла тилсизликден. Талла ёсген суу боюнда, Кѣп сагъыш, ёксюзлюкден.

Неге жияй жарлы талла?... Онг жокъду ангыларгъа. Жияй болурламы талла, Булут къонуп талалагъа?

Сюймеклик кетди

Сюймеклик кетди менден, Сюймеклик кетди менден... Жаным къалды талып, Бош залча, аралып.

Бюгон андан чыкъмай жангы жырла, Бюгон кѣлом тапмай жангы сырла.

Сюймеклик кетди менден, Сюймеклик кетди менден... Суусуз гѣгенча жан, Нечик талып жан...

Жокъду ол гѣгенди бир терслиги – Гюлю кѣпден келеди битериги!..

Кюн

Кюннге ёрлей бары да, Орман агъачлары да, Бахчаны гюллеры да – Лѣкъсуу, шах-шахы да.

Чеплеу башла, кѣз къакъмай, Бу кюннге къарагъанлай. Кюн кече жуукъланлай, Чеплеу башла сабырлай.

Голле хар танг атханлай, Кирпикчиклерин ача, Жерибизни багъалай, Кюн насып бизге чача!

Чууакъ кюн

Бек чууакъды кюн бюгон! Келип тура кюлгююнг. Кюн, мен кюлгенин кѣрюп, Кеси да башлай кюлюп.

Бу халны эслеп, бюгон Харх этеди хар гюлюнг. Ала биле келгенин, Кюнню бизге эннгенин.

Бахчада гюллеримден, Хошлукъ тура бюркулюп. Бахчада гюллеримден, Хар кимге да кюлкюлюк.

ЛИТЕРАТУРА-МУЗЫКА ИНГИР

Чыгъармачылыгына бийик багъа бергендиле, атын изилик бла сазгыннгандыла

Ингирге келгенлени алларында доклад бла сөлеше, КъМР-ни Правительствосуну председателини орунбасары Таймураз Ахохов белгили къабарты жазыучуну жашау эм чыгъармачылык жолуну юсюнден билдиргенди. Литераторланы бир къаууму арбазда XXI-чи ёмюр болганын унутуп кыйгъанчадыла, Ахмедхан а кесини заманын хапарларында, новеллаларында, романларында да суратлау сёзю бла алаамат ачыклагъанды, дегенди. Ол а уллу интеллектни эм энчи, кесилиги бла айырмалы фахмуну ышаны болганын да чертгенди.

Адабият сёзю устасы болуп, аны кыйсы жарында

Хангерни Баков.

ишлегенинен сора да, Налоев къабарты-черкес тил бла байламлы сөзлюккени, илму ишлени авторду. Ол ана тилге жаш тёлкюню университетде кеп жылланы ичинде юйретгенди.

Преподавателин эсгерип а ингирде филология илмула

Бу юнледе Али Шогенцуков атлы Къабарты кырал драма театрда КъМР-ни халкъ жазыучусу Ахмедхан Налоевни 95-жыллыгына аталган литератур-музыка ингир болганды. Анга ведомстволаны, министерстволаны келечилери, бирси къуллукчула, башача айтханда уа, аны адабият сёзю, чынты фахмусун, адамлык ышанларын хурметлегенле жыйылгандыла.

ны доктору профессор Хангерни Баков сөлешгенди. Ала бир къауум жаш болуп, бери окургъа Къарачай-Черкесден келгенлеринде, ол студентлерине къалай кыйыин салгъаны ючюн ыра-зылыгын да билдиргенди. Ол окутханларыны эслеринде ахшы адамча, интеллигентча эм интеллектуалча къаллыгын айта,

«Кабардинка» кырал академиялы тепсеу ансамбль.

кыйгъыргъаныны юсюнден айтханды. Барысы да ариулуклары, игиликлери бла да анга ушаргъа итингенлерин да.

Хар неде да марданы, чекни билип, ёсуп келген жаш тёлкюню, адепни-кыйлыкны юсю бла суратлау сёзге, ана тилге сыймеклигин ёсдорюрге уллу

Ахмедхан Налоевча жашауда миллет энчиликни сакълай, аны бла бирге бирсилеге да хурмет бере билгенле аз тюбегенлерин да жашырмагъанды.

Жазыучуланы союзуну правленини башчысы Бейпайланы Муталип да аны къара сёзюню айнытыуга этген къошумчулугъ-

Таймураз Ахохов.

ун чертгенди. Ёз тиллерин алай сезген, тынгылы билген усталаны къаламларыны бурунундан а жаланда аланы кеслерини халкълары багъалагъан, билген угъай, бирсиле да юлгю алырча, хурметлерча, сыйноп окурча китапла чыкыгъанларын айтханды.

Аны новеллаларындан юлгюле келтирип, залдагыла да эшитдиргенди. Жазыучу адамны, аны жашауда магъанасын ачыклагъанын, ол къартлыгын да кесинлей къалган трагедияны да аслам суратлагъанын билдире, ол чынты профессионал кез къарамны белгиси болганын да ангълатханды.

Ингирде сөлешгенле дагыда болгандыла. Белгили тарыхчы Олег Опришко, КъМКЪУ-ну къабарты тил кафедрасыны таматасы Мусадин Карданов, жазыучуну - туугъан элинден Хатуейден - келгенле Анатолий

Кодзоков бла Юрий Бичоев эм бирсиле аны ёз тилини диалектлерин жыйгъанын, жашауда тюбеген чойреликлени тюзетмуге кыйгъыргъанын, къатындагына болушлук этерге не заманда да хазыр болганын белгилегендиле.

Залдагыла Ахмедхан Налоевни бир ненча хапарындан юзюккени ёз тиллеринде эшитирге онг да тапхандыла. Аланы у артистле Джамбулат Бетуганов, Фатима Хавлачева окугъандыла.

Жазыучу кеси сау заманында тынгыларга сыйген жырланы уа РФ-ни сыйлы артисти Мухаддин Батыров, КъМР-ни халкъ артисткасы Ольга Сокурова, республиканы сыйлы артистлери Азамат Цавкилов, Мадина Мамбетова эм бирсиле айтхандыла. «Кабардинка» кырал академиялы тепсеу ансамбль да къарауулагъа номерлерин саугъа этгенди.

Налоевланы тукумуну атындан аланы таматалары Лиуан, жазыучуну жашы Даут, къарындашындан туугъан Аскер, Ахмедхан чыгъармаларында февраль айны нек эсе да энчи суратлагъанын эсгерте, бу ингирни да ол айда озгъанын ахшы белгиге санагъанларын да айта, тюбешмуну къурагъанлагъа, ары келгенле да ырызлыкларынын билдиргендиле.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.
Суратланы ХОПАЛАНЫ
Марзият алгъанды.

Сейир болум

Къазны кертилиги

Бу сейир хапар саулай Къабарты-Малкъарда жайылганды. Огъары Курпда къаз, иеси ауушханын кётюралмай, экинчи күн мурдар болганды.

- Жыйырма беш жыл мындан алгъа бизге ажашып эки къаз тюшгендиле. Итле таппал кыймазча аланы кесибизде кыйгъанбыз. Къазларыгъыз тас болмагъанмыды деп тийреге да сорабыз. Кеп да бармай, аладан бири нек эсе да ёлген эди.

Башхасы уа андан сора эриме, Михаил Николаевиче, бютюн бек жанлагъанды. Къуруда аны къзындан айлангъанлай, күн сайын ишге ашырып, андан келирин сакълап, къатына кишини жибермей, жууукларыбыздан окуна къорууларга кюрешгенди.

Ол юйорюбюзно бир

инсаныха эди. Михаил анга нартох берсе, ол башын бир жанына салып, антлы шүёху бла хапар айтханча алай журюте эди кесин, - дейди Раиса Герандокова. Кеп болмай а Михаил Николаевич кыйыин ауруудан сора дуниясын алышханды.

Эр киши ауушунчу эки ай алгъа къанатлы бир зат сөзгенча эди. Ол ёлген күн а аны отоуну терезесини тюбюнден къарап, кыйчырып, бир ауукъ заманын кетмей турганды. Тансыкълап, ашагъан, ичген да этмей мудахланганды.

Жамауат ёлгенини къабырлагъа элтгенлеринде, ол ызыларындан барып, ингирде кеси юйге кыйгъанды. Экинчи күн а аны бахчада сойланып тапхандыла. Элде уа бир ауздан къаз иесине ачыу этип, жореги жарылганды дейдиле.

Бизни корр.

ЫРЫСЛА

Не затлагъа ийнанып кечиннгендиле бизни ата-бабаларыбыз?

- Чурукъланы кие туруп, биринчи онг аягынга киерге керекди. Тешген заманда уа сол аягындан башларга тийишлиди.
- Сууну ёрге сөөлип ичерге жарамайды. Алай тошдю эсе уа, аны сол къолунгъа ичген иги тойюлду.
- Ашны сол къолунгъа ашаргъа жарамайды. Аны эрттегилиле бек ырыслагъандыла.
- Тузун төкген да бек саналады ырысха. Ол төгюлду эсе уа, аны сыйпап, ашы, сууда эритирге керекди.
- Тауукъну зайынсыз кыйгъанын да бек ырыслайдыла.
- Къоншугъыз сизге сют келтирди эсе, ол тургъан адырны жуууп кыйтарырга жарамайды. Къурулай берирге да ырысды. Сауутха бир зат салырга тийишлиди.
- Биреуге сют неда айран (акъ дейдиз да анга халкъда) элтирге керек эсе, анга аз кесекчик суу тамызыгъыз. Юйден ырысхы къурумас ючюн этиледи ол.
- Юйде мал сатыла эсе, аны кыйругъуну чачындан кесип алып, халжарда асырайдыла. Ол да юйден мал ырысхы къурумас ючюн этиледи.
- Сибиргини сыйпагъан жанын энишге айландырмайдыла. Аны неда жатдырып, неда сыйпагъан жанын ёрге айландырып салырга тийишлиди. Аны бек ырыслайдыла.
- Юйно ичин сыйпагъан сибиртги бла арбазны да сыйпамайдыла. Юйно ичинде адамлагъа ырыслайдыла.
- Сыйпай туруп, сибиргини биреуно аягына тийдирге къоркъадыла. (Аны адамы къорайды деп ырыслайдыла).
- Юйно тюбюн кече сыйпамай-

дыла. Сыйпап, ол кирни тышына чыгъарырга, төгерге уа бютюнда жарамайды.

• Жангы бузоулу къунажинни сютюн кыйнатхан кезиуде аны кызыуу плитагъа төкгенди да ырыслайдыла.

• Адамны сибиртги бла урмайдыла. Аны быстыр бла урурга да жарамайды. Ол жарлылык сынарыкды деп унамагъандыла. Адамны эски быстырын окуна буштукъ (тряпка) этерге, аны бла пол, башча зат жууаргъа жарамайды. Адам улу неден да сыйлы болганы ючюн.

• Терек бахча иги чакъса, аладан бирине кызыл журунчукъ тагъадыла. Аман кезден сакъланыр ючюн.

• Мал ётенесин ашап кыймаз ючюн да сакъ боладыла. Ол аны ашаса, сютю таркъаяды, дейдиле.

• Этилген ашдан къоншулукъ чыгъарырга керек эсе, аны башындан юйде адамгъа (эр кишиге, тамагъа) биринчи ашатырга тийишлиди. Юйден ырысхы къурумас ючюн.

• Сатыу-алыу этерге бир жерге бардынгъ эсе, жумушунгу тургъуну садакъачыгъа зат бермегзе кюреш. Ардан сора берирсе. Жумуш табынлай болмай кыаллыкды, дейдиле.

• Эрттенликде жолгъа чыкыгъанда аллынга эр киши тюбесе, аны игиге санайдыла.

• Жангы жылгъа тюбегенден сора да юйге эм алгъа эр киши келсе ахшы белгиге тергейдиле.

• Адамны аллына толу челекле бла тюбегени да игиге санайдыла. Къуру челеки уа ырыслайдыла.

• Биреуно быстырын жуууп, агъырыкыгъа такъгъан заманда аны арт жанын юйге айландырырга жарамайды. Юйден адам къорай-

ды деп ырыслайдыла.

• Бичакъны аузуу ёрге айлануу тюшгенни (тургъанни) да ырыслайдыла. Ол ёлюмню белгисиди, дейдиле.

• Кюзгюню да сындырмазгъа сакъ болурга керекди. Аны да къужур белгиге санайдыла.

• Сынган кюзгюню неда жарылгъаны болганын юйде тутаргъа ырыслайдыла.

• Чартлагъаны неда жарылгъаны болгъан мияла сауутну да юйде тутаргъа ырысды.

• Столдан (аш къангадан) ургуланы къол азынгъ бла сыйпаргъа жарамайды. Юйден ырысхы къорайды.

• Столну кыагъыт бла сыйпаргъа уа бютюнда жарамайды. Алай болса, юйде дауур къозгъалады, дейдиле.

• Ауузлангандан сора столну юсюн жыймай къоярга жарамайды. Юйден ырысхы кетеди, дейдиле.

• Эрттенликде тышына аш ашамай чыкыгъанын да унамайдыла. Ырысхы жаланда ырысхыгъа къонады, дейдиле.

• Юйге келин келгенде, анда сабий неда мал къошулса, гурт тауукъ балала чыгъарса да, аны иги белгиге санайдыла.

• Келини къурманлыкыгъа сокулган малны терисинеге онг аягы бла минерге тийишлиди.

• Биреуно юсюне керилмегиз.

• Юйде тауукъ тюкню кюйдюрюрге жарамайды. Алай болса, юйден къанатлыла къорайдыла, дейдиле.

• Сохан къабукъну отха атханын да къартла унамагъандыла.

• Юйно къатында тал терек ёсдормейдиле.

ТРАМЛАНЫ Зухура
хазырлагъанды.

ФУТБОЛ

Къараучуларын сокъурандырырга аздан къалгъандыла

Бир ыйыкъ мындан алгъа, биз республиканы футболдан къыш чемпионатыны 11-чи туру артыкъ сейир болмагъанды деп, ашыгъышлы оюм этгенбиз. Ол да эм кючлю командада кеслеринден иги да къаруусузракъла бла ойнагъанлары бла байламлы эди. Алай эсепле у аланы усталыкъ, итинулюк жаны бла да аралары алай узакъ болмагъанын кёрюстгендиле.

Алай бла турнир таблицада биринчи жерни хазна ычындырмай келген «Кахун» Прохладнаны «ГорИс-179» командасы бла тобешгенди. Алай алчы клуб голла урургъа артыкъ жетишалмай эди. Арбитр къошакъ юч минут бергинде да матч 0:0 эсеп бла бошайырга ушай эди.

Эслерин кахунчула жангыз да бу къысха заманчыкъны ичинде жыялгъандыла. Эсепни Алим Кумыков ачанды, экинчи голну Эльдар Нартыжев ургъанды. Клубну капитаны Беслан Кертиев айтканга кёре, ала голланы билип урмай тургъандыла, оюнну аллында окуна урса, къаршычы команда аланы жетерге кюреширек эди. Къараучула аланы оюн халларын ангыларла деп ышанабыз.

«Школа №31»-ге да хорлам тынчыкъ бла берилмегенди. Жангыз голну Ибрагим Бештоков келтиргенди. «Велес» да «Куркужин-Терекни» 3:1 эсеп бла кючден къытханды (голла: Алим Готыжев, Заур Куниев, Назир Кажаров – Рамазан Кумыков). «Звезда» бла «Спартак-Нальчикни» экинчи командалары да оюнларын тенг эсепле бла бошагъандыла.

Былайда «Звезда» бла Сармаковону «Союзу» оюнларыны 1:1 эсеплери алыкъа тюрленирге боллугъун да эсгертирге керекди. Нек дегенде футболдан федерация бомбардирлени, оюндан бузукълукъла ючюн къысталгъан эм башха спортчуланы тизмелери бла къагъытланы хар турну аллында жангыдан чыгаргъанлай турады.

Клубла да кеслерини статистикаларын бардырадыла. Аланы тарихлери бирге келишмегенлери уа къызы даушлала чыгаргъанды. Анга кёре, «Звездадан» Къулбайтыны Марат 11-чи тургъа къатышмазгъа керекди. Клуб аны къабыл кёрмегенди, алай къауға кызгъамагъанлай, аны матчы экинчи турунда ойнаргъа къойгъанды. Энди

не боллугъу белгисизди, алай, баям, «Звезда» техника жаны бла къытдыргъанга саналырыкъды.

Заюководан «Шагдини» бла Бабугентни «ЛогоВазыны» оюнлары да экинчилеге ачыулу эсеп бла бошалгъанды. Ала, 3:0 эсеп бла къытдырып, турнир таблицаны эм тубюне тошгендиле.

Онекинчи турда «Звезда» «Кахун» бла тубеширикди. Кахунчула бир очколарын окъуна тас этселе, алчы жерлерин да энигерекге кетерикдиле. Матч 31-чи школну стадионунда 5 февральда 14:50 сагъатда боллукъду.

11-чи турну эсеплери:
«Школа № 31-Русгидро» - «Спартак-Нальчик-юноши» - 1:0
«Спартак-Нальчик-дубль» - «МурБек-СДЮСШОР» - 1:1
«Автозапчасть» - «Спартак-Нальчик-2000» - 0:1
«Велес» - «Куркужин-Терек» - 3:1
«Кахун» - «ГорИс-179 Прохладный» - 2:0
«Спарта» - «Ансар» - 1:2
СК «Союз-Сармаково» - «Звезда» - 1:1
«Шагди» - «ЛогоВаз» - 3:0

Виктор ШЕКЕЛОВ.

Нальчикни футболдан къыш чемпионатыны «Жер-жерли администрацияны башчысыны кубогуну» турнир таблицасы

п/п	Команда	О	Къ	Тб	Х	И	Оч
1.	«Кахун»	11	9	1	1	15-4	28
2.	«Школа № 31-Русгидро» Нальчик	11	9	0	2	26-6	27
3.	«Звезда» Нальчик	11	7	3	1	24-9	24
4.	«Велес» Къарагъач	11	7	2	2	20-9	23
5.	«Спартак-Нальчик-дубль»	11	6	4	1	19-9	22
6.	«МурБек-СДЮСШОР» Нальчик	11	5	2	4	13-13	17
7.	«Куркужин-Терек» Куркужин	11	5	1	5	18-16	16
8.	СК «Союз-Сармаково» Нальчик	11	4	4	3	23-20	16
9.	«Ансар» Нальчик	11	5	1	5	17-22	16
10.	«Автозапчасть» Бахсан	11	4	2	5	12-16	14
11.	«Спарта» Нальчик	11	4	0	7	18-22	12
12.	«Шагди» Заюково	11	3	0	8	13-22	9
13.	«ГорИс-179» Прохладный	11	2	3	6	13-22	9
14.	«Спартак-Нальчик-2000»	11	2	1	8	8-15	7
15.	«Спартак-Нальчик-юноши»	11	1	2	8	9-20	5
16.	«ЛогоВаз» Бабугент	11	1	2	8	12-35	5

Законлагъа тюзетиуле

Жолда жорююну къоркъуусузлугъун жалчытырыкъ тюрлениуле

Жылны башындан бери жолда жорююну къоркъуусузлугъун жалчытыу жаны бла бир-бир законлагъа тюзетиуле кийрилгендиле. РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда управлениясыны ОГИБДД-сыны административ ишлени толтуруу жаны бла тамата инспектору Аскер Маремкулов бизге билдиргенча, быйыл 1 январьда ишлеп башлагъан жорукълагъа кёре, къырал жумушланы бирикдилген порталында (www.gosuslugi.ru) эсепге тургъанлагъа къырал пошлина 30 процентге учуз этилгенди. Ол санда автоинспекция тамамлагъан жумушла ючюн да.

- Машинаны эсепге салып, къырал номерле алыр ючюн 2850 сом тѐленеди. Алай заявляныны электрон амал бла къырал жумушланы порталыны юсю бла бергенлеге пошлина 1995 сом боллукъду эркинлик берген документ ючюн 2 мингине орунуна 1400 сом тѐленеди,-дегенди ол.

Андан сора да, 1 январьдан башлап ОСАГО полисини электрон мадар бла жарашдырырга онг барды. Аны алыр ючюн а страховой компанияланы сайтларында эсепге турургъа, заявка жазаргъа эмда къырал пошлинаны тѐлерге тийишлиди. Алай 30 минутну ичинде келишим этилмеген эсе, аны юсюнден РФ-ни Ара банкыны КъМР-де бѐлюмюне билдире керекди. Аны адреси: Нальчик шахар, Головок атлы орам, 2-чи мекам. Телефон номерле: **8(8662) 49-22-04, факс**

49-23-69. Неда Россейни Ара Банкыны алычуланы праволарын къоруулау жаны бла службасына бу телефон номерге сѐлешип тарыгыргъа боллукъду: **8-800-250-40-72.**

Полицияны ангылатханыча, Таможня союзнун техника болумуна тийишлиликде 2017 жылда 1 январьдан сора чыгарылгъан машинала энчи оператив службала бла байламлыкъ жюрютген УВЭ-ОС неда ЭРА ГЛОНАСС система бла жалчытылыныргъа керекдиле. «Алай техника болумну жорукъларына кёре, машинала быллай система салынмазгъа да боллукъду, жалла да ол жаны бла эркинлик берилген эсе. Аны юсюнден толу шартланы Интернетде Росстандартны сайтында бу адрес бла табаргъа боллукъду: www.gost|wps|portal,-дегенди ол.

Бюгюнлюкде у Лада-Веста машиналада водителни къатында чыракъны жанында SOS деген кнопка барды. Адам авариягъа неда башха жарысуулу болумгъа тыюсе, аны юсюнден 10 секундну ичинде энчи службалагъа белгили этиледи. Система сим-карта бла ишлейди, мобильный байламлыкъланы битеу операторлары да ЭРА ГЛОНАСС системаны хакъсыз ишлетирге болчудула.

- Машина авариягъа тыюсе, къоркъуусуз жастыкълары ишленлей, жарысуулу болумну юсюнден система кеси энчи службалагъа белги этеди. Дагъыда водитель кнопканы басып да билдире бол-

лукъду. Алай бла къутхаруучулагъа автоматизацияланган халда машинаны номери, ол къалайда болгъаны да ачыкъ этиледи,-дегенди Маремкулов.

Тюрлениуле машинаны жюрютюрге эркинлик алыр ючюн экзаменлени низамында эмда праволаны бериде да бардыла. Энди машинаны жюрютюрге праволаны алышыр неда халкъла аралы документлени алыр ючюн керекли заявканы кѐп функциялы аралада да хазырларгъа онг барды. «Проект бюгюнлюкде жамауат тынгылаулагъа берилгенди,-дегенди полициячы.

Былыр а жолда жорююну жорукъларына бузукълукъ этип, административ жууапха тартылгъанлагъа лъгъта тохташдырылгъанды. Ахчаны протокол жарашдырылгъан заманда 20 кюнню ичинде тѐлеген аны жартысын берип къояргъа боллукъду. Административ жорукъла къатылангъан эселе да, былтыр инспекторла ачыкълагъан административ бузукълукъланы саны 37 процентге кѐбейгенди эмда 1,5 миллионга жетгенди (2015 жылда -750 минг бузукълукъ).

Алай бла былтыр 755 миллион сом тазир салынганды, анда Къабарты-Малкъарны бюджетине 347,2 миллион сом жыйылганды. Ол а битеу протоколлары 45,9 процентиди. Болсада бу лъгъта кийрилген бла байламлы тѐленген тазирлени саны 40 процентге ѳсгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Приѐмгъа алыу

Тилекле эмда тарыгыула бла - Жамауат советге

РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда Управлениясыны Жамауат советини къуллукчулары республиканы инсанларын приѐмгъа хар геурогезе кюн 10 сагъатдан 14 сагъатха дери аладыла. Ол полицияны 1-чи номерли бѐлюмюнде бардырылады: **Нальчик шахар, Ногмов атлы орам, 47-чи мекам.** Бу телефон номерге сѐлешип, алгъадан жазылыргъа тийишлиди: **49-41-38.**

2017 жылда февраль айда приѐмгъа алыуу заманы:

Кюн	Заман	Жамауат советни келечиси
7 февраль	10-14 сагъатда	Боготов Х.Л.; Тхазеплов Х.М. - Жамауат советни башчысы
14 февраль	10-14 сагъатда	Тхашигуова Э.А. - Жамауат советни секретары; Хамирзов Х.М.
21 февраль	10-14 сагъатда	Сидорук П.Ф.; Атабийланы А.Х. - Жамауат советни башчысыны орунбасары
28 февраль	10-14 сагъатда	Суншев З.Ш.; Додулану А.Т.

Театр

Оюнну, кюлкюню байрамы

Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театр сахна искусствону суйгенлени Токумаланы Жагъафарны пѐвасына кёре салынган «**Чонай къатын алады**» деген спектакльге чакъырады. Аны режиссѐр-постановщици Владимир Теуважукъовду.

Оюннга Жангорезланы Мажит, Мамайланы Фатима, Созайланы Мариям, Мамучиланы Кемал, Тохаланы Зулкъарний эм башхала къатышырыкъдыла.

Спектакль **9 февральда Къырал концерт залда (ГКЗ)** кѐргюзюлюкю. **18.00 сагъатда** башланырыкъды. Сорчулары болгъанла бу телефон номерлеге сѐлешинле: **8(8662) 44-22-10; 77-34-85; 8-938-691-25-39.**

Сурат хапарлайды

Ата журтха
душман чапханда...

Урушну кезиүнде, немислиле бу тийрелеге жете тебирегенде, Прохладна кыатларында, танкла ёталмазча, окопла кызгандыла. Анга узакъ тау элден да адамланы келтиргендиле. Сабийле окыуна кыатышхандыла ол ишге.

Анама Байдаланы Нюржаннга онбир жыл бола эди. Кызгенде жашаганды. Огъары Бахсан бла Элбрус элени араларында орналган журт кёчгюнчюлюкде чачылганды. Андан бери турады алайлай.

«Мени жыл санымда жашчыкыла, кызчыкыла кёп эдиле. Кызганды да этдик, топурагын тышына да ташыдык. Беллерибизни кётюралмай, бек арий эдик. Сабий кьолчукыла хыппилле болуп, ала да атылып, жаралары уа бек кыйнай эдиле», деп эсгериучю эди анам.

Бу сурат да ол кезиүледе алыннганды. Ата журтха жау чапханда, тууган элдерин кьорууларгъа халкъ бирча кётюрюлгенини шагъатыды.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Ыйыкъгъа
гороскопи

4 февральдан 11 февральгъа дери

КЪОЧХАР. Тирилигигиз уллу болукъду. Алай аны файдалы хайырларыгъа бу кюнде амал чыгарыкъ тойюлдо. Аны сылтаундан этген умутларыгъыны да келлик заманнга кьояргъа тошерикди.

ТАНА. Ыйыкны аллында бек арырыркысыз. Аслам чырмаула да чыкыганлай турлукъдула. Ишигизде да хар жумушугузну ахырына жетдирип ючюн кыйналыргъа тошерикди.

ЭГИЗЛЕ. Ыйыкны биринчи кюнлеринде кесигиз да сакламагъан болумлагъа тошерге боллукъсуз. Аладан тап чыгаргъа кюрешигиз, ансы кёпге дери созулганлай туурла деген кьоркьуу чыгады.

АЙЫРЫЧАБАКЪ. Ыйык файдалы, кьууанчы озарыкыды сизге. Алай аны бла чекленип кыалыргъа сюерик тойюлдо. Дагъыда башха жумушла чыгарып, аланы жашууга кийириге кюч-кьарыу табарыкысыз.

АСЛАН. Ырыскы жаны бла кыайгырыула бусагъатда биринчи жердедиде. Ахча тошюрюрге итинуюгъуз уллу болукъду, аны бла байламлы ишлеригизни бардыргъанлай турлукъсуз. Ол жаны бла тирилигигиз бу кюнде уллуду.

КЪЫЗ. Бу ыйыкда аслам жумушла чыгарыкыдыла. Ишигизде да торлениуле боллукъдула. Алай арыммай-талмай кюрешиуюгъузну эсеби алыкъа эсленирик тойюлдо.

БАЗМАН. Хар зат кесигизни кьолугъуздады. Чыкыган жарсылада кишини терслемегиз. Бу кюнде бир адамдан да болушлукъ да сакламагъыз. Кёп затны тамамларгъа итинесиз, алай ишигизни бир-бир ызындан тап тизерге алыкъа кьолугъуздан келмейди.

АКЪЫРАП. Кёп оюмларыгъыз, ахшы акылыгъыз барды. Аланы жаланда тийишлисича жашаугъа кийириге керекди. Уллу жууаплылыкъ изленеди бу кюнде.

МАРАУЧУ. Жангызлыкъда турууну излериксиз. Тюрлю-тюрлю тобешиле, жыйылыула кыатышмазгъа кюрешигиз. Уллу магъананы тутхан ишлени экинчи ыйыкыгъа кьойсагъыз игиди.

ТЕКЕМЮЮЗ. Бу кюнде бир кесек сабыр болугъуз. Ашыкыгъаныгъыз сизни тапсыз жанына элтирады. Аны себепли иги сагъыш этмеген оюмларыгъыны жашууга кийириге онг жокъду.

СУУКЪУИ. Ыйык аламан башланыркыды. Жамауат арасында да кесигизни жеригизни табаллыкъсыз. Ахча бла байламлы проблемаларыгъыз да ахшы жанына торленирдиле.

ЧАБАКЪЛА. Бола турган ишлени кьарангы жапарын кёрюрге саксыз. Андан эсе тегерегизге кьарачыгъыз, сизни сюйген, сизге жарсыган адамла бардыла. Аланы кёллерин алыргъа кюрешигиз. Жууукларыгъыз аны эрттеден бери саклайдыла.

Жууукларыгъыз аны эрттеден бери саклайдыла.

СЁЗБЕР

ГАЗЕТНИ 15-чи НОМЕРИНДЕ ЧЫКЪГЪАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

ЭНИНЕ: 5. Доммай. 6. Чарлакъ. 9. Жаркъа. 10. Жалын. 11. Чалгъы. 12. Жалкъа. 16. Мырза. 18. Жумарукъ. 19. Гугурукъ. 20. Ууучлау. 21. Кьорулуш. 22. Санау. 25. Наныкъ. 30. Къабан. 31. Жамау. 32. Сапын. 33. Ачытхы. 34. Алышыу.

ЁРЕСИНЕ: 1. Кьоркъакъ. 2. Айбат. 3. Ачхыч. 4. Жабагъы. 7. Мара. 8. Агъаз. 13. Лимузун. 14. Бугъумуч. 15. Гудулукъ. 17. Рамазан. 23. Алам. 24. Азанчы. 26. Ажайып. 27. Ышыкъ. 28. Къайыкъ. 29. Къадау.

ЭНИНЕ: 2. Ибилисни шуёлары. 9. Аны бла как булгъайдыла, тынч турмагъан жашланы да жетдиредиле. 10. Ашха бек жан атхан. 12. Жау чыракъ аны хайырындан жанады. 13. Тойюлген нартох. 14. Адамны саны. 17. Нарт. 19. Ат сютден ичги. 20. Юй аллы. 22. Ичги. 24. Адамгъа жан аурутуу. 26. Тахта кёгет. 30. Кьозуну тюрлюсю. 31. Жазыучу Залийханланы 33. Бу чайны таулула сюйюп ичедиле. 36. Узунлукъну ёлчеми. 37. Кёп сёлешген. 39. Колхоз таматагъа Азияда алай айтхандыла. 40. Атны тюрлюсю. 42. Къаплан жыйынны бир тюрлюсю. 45. Алгыннгы кыралыбызны кысыха аты. 47. Вольный ауулу тауча аты. 48. Аягъы уллу болган сабий. 51. Хажиле аны башларына кысадыла. 52. Бийледен энишгерек кьауум. 53. Аллай этни сакълагандыла кыш азыкыгъа таулула. 54. Жарыкъ хапар айтыргъа сюйюучю адам.

ЁРЕСИНЕ: 1. Ол къайда да керекди. 3. Ол басса, темирден хайыр болмаз. 4. Ёрюзмек, Къарашауай, Шырдан... 5. Тегерекде хауа. 6. Гитче гыржин кесекчик. 7. Бир тукъум. 8. Тиширыу ат. 9. Къамыжакъны бир тюрлюсю. 11. Жаз башында жаугъан кьар. 15. Тау ат. 16. Кьоншу миллетни адамы. 18. Къыш аны келтиредиле. 21. Татлы гыржин. 23. Андан адам кеф болады. 25. Гитче деген магъананы жюрютген сёз. 27. Ашаргъа жараган тамыр. 28. Кьумачдан этилген зат. 29. Нарт бийче. 32. Ынна. 34. Юй кьанатлы. 35. Кьолу жукъа адам. 36. Жетген жашда ёседиле ол. 38. Кёпден бирин айырыу. 41. Дунияны ол сакъларыкыды дейдиле. 43. Адам тынчайган жерни бир аты. 44. Эрттеги таулула башларына кысыхан зат. 45. Тау артында кьоншубуз. 46. Ахча аны бек сюеди дейдиле. 49. Жаш эр киши. 50. Кёгет. 51. Чачны тюрлюсю.

Учредитель: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствоу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Ж.Ж.

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары)
ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)
МОКЪАЛАНЫ Зухура (культура бёлмоню таматасы)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика бёлмоню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кьоруула жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда кьол салынды. 20.00 сагъатда кьол салыннганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН
ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Улбашланы Мурат - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбасары;
Бийчеккуланы Жаннета - (1, 2, 3, 6-чы бетле), Гейланы Валентина - (4,5,7,8-чы бетле) - корректорла.

Тиражы 2120 экз. Заказ № 136
Багъасы 10 сомду

РЕДАКЦИЈНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтаасы:
elbor_50@mail.ru